

A második év.

Az első esztendő elteltével örömmel állapíthatjuk meg, hogy a közönség szíves fogadtatásban részesítette a „Népünk és Nyelvünk“-et. Beszédes bizonyosság nemcsak az a tény, hogy az előfizetők száma 500 fölé emelkedett, hanem az ország minden részéről meginduló érdeklődés épen annak a vidéki intelligenciának részéről, amelynek együttműködése oly döntő fontosságú a magyar nyelv, a magyar nép és társadalmi szokások felkutatására és feldolgozására, s e sokféle apró részlet-kutatásokon keresztül a magyar lélek megismerésére. Mindez elég buzdítás arra, hogy tovább haladjunk a megkezdett úton. A Népünk és Nyelvünk előző évi programjának keretei és célkitűzései tehát változatlanok maradnak s amennyiben változnak, ez csak a folyóirat múlt évi első számában leszögezett program értelmében való előrehaladás, fejlődés lehet, azaz annak, ha szükséges, bővítése, egyébként pedig a program be nem váltott, ki nem használt részeinek kiegészítése, egyszóval teljessé tétele. Erre nézve eléggé tájékoztatnak a tavalyi első szám „Feladataink“ című bevezető cikkének következő sorai: A magyar lelkiség kutatásában legfeljebb önmagunknak szabhatunk nem mesterséges, sem természetes, hanem ökonomikus határokat. *A magyar lelkiség kutatása ugyanis nem csupán speciális, hanem általános nemzeti föladat*“. Ez semmiképen sem jelentheti azt, hogy a Népünk és Nyelvünk kimerül az Alföld, speciálisan a Szeged centruma körül elterülő Alföld néprajzának, társadalomrajzának, nyelvének vizsgálatában. Programjának ki kell terjeszkednie a magyar néplélek és annak nyilvánulása minden kérdésére, a speciálisan szeged-vidéki, alföldi vagy egyetemlegesen magyarra egyaránt. Csupán azt a megszorító irányelvet tűzzük ki, hogy a Szeged körül elterülő Alföldet tartjuk szem előtt minden részleges, az egésztől izolálható kérdésben. Az egész Alföldre fogunk tekinteni ott, ahol az Alföld, mint részekre bonthatatlan egység áll velünk szemben. Végül az egész magyarságot fogjuk szem előtt tartani minden kérdésnél, mely nem szorítkozhat Magyarország különböző részeire, hanem az egységes magyarság problémája. Ehhez képest idei programmunk egyik része az lesz, hogy a magyar népjellem, népszokások, társadalmi szokások, a magyar nyelv jelene és multja vizsgálata mellett behatóbban foglalkozzunk a nyelv-

helyesség problémáival is. Mint a magyarság lelki megnyilvánulásait a magyarság igazi központjából a Nagy Magyar Alföldről nézők, éles figyelemmel fogjuk kísélni, hogy akár az Alföldön, akár a más vidékeken élő magyarság helyesen beszél-e magyarul s megtudja-e őrizni a régi magyarok igaz magyar beszédjét. Igen fontosnak tartjuk ezenkívül a magyarság jelene és jövője érdekében azt is, hogy a magyar lelkiség problémáiról a más nyelveken beszélők is közvetlenebbül tudomást szerezhessenek s ezért a Népünk és Nyelvünk idei évfolyama a folyóirat cikkeiről német és angol nyelvű kivonatokat is fog közölni, hogy ezáltal is elősegítse nemzetközi kapcsolatainkat. Azt hisszük, hogy ilyen utakon és módokon válik teljessé a Népünk és Nyelvünk lényegében változatlan programja: a még megmenthető fölkutatni és megőrizni, a tudomány módszerével vizsgálni és rendezni mindazt, ami jellegetesen *magyar!*

Bibó István.

Pálóczi Horváth Ádám énekeskönyve.

Apostolok oszlása — még az én deákkoromban az öregebb urak így emlegették a tanuló ifjúságnak *exámenek* után való szétoszlását. Ez az „apostolok oszlása“ szólás a biblián nevelt kollégiumi deákság nyelvében termett, célzásul az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv XI-dik részének 19-dik versére. Tréfás szólás az Alma Matertől búcsúzó ifjak szájában; de most emberöltők multán a hazai művelődéstörténet távlatából látjuk, hogy a régi kollégiumok új meg új rajának férfikori pályája ezt a tréfás szólást annak eredetéhez méltó komoly igévé avatta. A régi kollégiumok növendékei csakugyan apostolokká váltak, tudomány, irodalom, magyarság apostolaivá. JÓKAI regényeiben, minél inkább távolodunk tőlük, annál inkább látjuk a kortörténeti mélységet. S Jókai akkor, mikor regényt ír arról, hogy a mult század hajnalán kik mozdították haladásra ezt az egész magyar glóbuszt, a debreceni kollégium növendékeit teszi meg a nemzeti művelődés apostolaivá a „Mégis mozog a föld“ben. A gyermek és szülő közt gyakran előfordul a két nemzedék szokott ellenkezése s gyakran van igaza inkább a gyermeknek; de a gyermek lelki értékei mégis a szülői nevelés érdeme. A Csokonaiak holtig duzzoghatnak az Alma Materre, mégsem lettek volna Csokonaiak az Alma Mater nélkül. Akár kedves emlékezéssel, akár keserűséggel vágtak neki a világnak az öreg kollégium tanítványai, mind onnét hozták tálentomaikat s vitték kamatoztatni széjjel ország szerte. Nem igazságtalanság-e valakinek adományait elfogadni, azután az adakozó szegénységét kigúnyolni? Nem igazságtalanság-e az Alföld elmaradottságát hánytorgatni, holott az alföldi városok iskolái élü-